

34

עוד ומה"ט יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להתיירה הראשון א"ש דאי אפ"ל דפקע איסור אשת אח וחייל איסור אחות אשה ואח"כ אסורה משום אשת אח דאי אפשר עוד איסור אשת אח לחול, אבל נהי דמוכרחים אנו לומר כן אבל גוף הסברא מנ"ל לר"ש לחדש ולומר דלא פקע משום דאי פקע תחול איסור אחות אשה אדרבה נימא דפקע והדר חייל איסור אחות אשה ובאמת אינו חייב משום אשת אח, ולמש"כ הא דלא פקע הוא משום דגם קודם שנפקע איסור אשת אח מ"מ בכח איסור אחות אשה למנוע מלחול הזיקה בשכילו משום דאיתא במציאות ואין נפ"מ לזה אי אחע"א או אין אחע"א דלכונ"ע חייל האיסור במציאות להפקיע הזיקה והא דאיצטרך להש"ס למימר איסור אחות אשה מיתלא תליא היינו להורות שהוא במציאות.

ובזה אמרתי לתרץ מה שהקשה לי חכם אחד לשי' המהרש"ל ביבמות ל"ג דאי טומאה דחוי' בציבור מ"מ חשוב לאיסור טומאה איסור למנוע איסור השני ולפי"ז באיסור אשת אח שהותרה מ"מ הא לא גרע מדחוי' א"כ בכאן דמשני הש"ס דלא פקע איסור אשת אח משום דאי נימא דפקע יחול איסור אחות אשה, אכתי נהי דאי אפ"ל דהותרה מ"מ נימא דעשה דיבום דוחה ל"ת דאשת אח ויהי' נדון מתורת דחוי' וממילא תהי' אשת אח במציאות ולא יחול עליו איסור אחות אשה ותתיבם בתורת עשה דוחה ל"ת והא לשי' המהרש"ל בסוגיא דעליה לכל התירוצים עשה דול"ת שיש בה כרת רק לרבא ועל דחוי' אין איסור אחר חל כמש"כ המהרש"ל, אבל לפי"מ שנתבאר אין מקום לקושיא זו דאע"פ דאין אחע"א מ"מ מועיל איסור אחות אשה להפקיע הזיקה והיבום. נובל"ז נראה כיון דגלי רחמנא באשת אח דהותרה והרי היא כאשתו לכל דבר ממילא אי אפשר לחלק הנושאים ולומר שתהי' בתורת דחוי'.

אולם שיטת התוס' בד"ה לא פקע בקושיתם נראה דס"ל דאיסור אשת אח פוטר ולא איסור אחות אשה והא בודאי דגם שי' התוס' דבאין אחע"א לא תפסי קידושין וא"כ מה"ט בדין שאיסור אחות אשה תפקע הזיקה כמו שפרש"י ואפשר דגם שי' התוס' כן לפי המסקנא למאי דמסיק הש"ס לקוברו בין רשעים גמורים דאיסורא איכא לכונ"ע אבל אכתי הא לא אסיק הכי ואכתי לא ידע מהמסקנא ולהכי גם לפי"מ דמשני דאיסור אחות אשה מיתלא תלי בע"כ משום איסור אשת אח פוטר וע"כ הקשו התוס'. וצ"ל לדבריהם דלהכי לא פקע איסור אשת אח משום דאינו ראוי לדין יבום דהא יחול איסור אחות אשה וכל שאינו ראוי לדין יבום באיסורא קיימא אבל לפי המסקנא דאיסורא מיהא איכא גם לשי' התוס' מונע תפיסת קידושין ממילא דפקע זיקה מצד האיסור השני המונע לחול כמו שפרש"י נובמה שכתבתי יש להעיר כמה שראיתי למחברים שכתבו בטעמא דרב דס"ל יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להתיירה הראשון אף אי נימא דאיסור אשת אח חוזר וניעור מ"מ לפ"מ שכתב המהרש"א ביבמות ל"ג בנטמא קודם שנעשה בעל מוס והי' בר עבודה בטומאתו בקרבן צבור שוב לא מצי לחול עליו איסור טומאה משנעשה

בעת נדחתה לא נאסרה משום אשת אביו דאין אחע"א ואח"כ מת בעת נדחתה וקדשה אחיו נימא דתפסי בה קידושין דאין איסור אשת אב חל עלי' [השטמה, ולכשטבלה לנדונה אסורה משום אשת אביו ולכשמת פוטרת צרתה] ואסורה משום אשת אביו ופוטרת צרתה, אלא ודאי דאע"פ שאין אחע"א מ"מ מונע האיסור השני תפיסת הקידושין, וכן ממזרות דתלוי בתפיסת קידושין הולד ממזר וזה פשוט דמונע תפיסת קידושין ולא משום דעל דין דאין בו תפיסת קידושין הוא ענין חדש שלא הי' באיסור הקודם דהא דלא תפסי קידושין אין זה איסור בפני עצמו רק שהוא מסתעף מחומר כרת של עריות וכיון דלא חל החומר כרת מהיכ"ת יחודש בו דין דלא תפסי קידושין [והא גדולה מזו מבואר בדברי פיה"מ להרמב"ם בכריתות בנקודה הנפלאה דאין איסור הנאה דבשר בחלב חל על איסור אכילה דחלב לפי שאיסור הנאה דבשר בחלב בא מכח איסור אכילה] וע"כ צ"ל דאע"פ דאין אחע"א ואי"ח כרת בפועל משום איסור השני מ"מ מהני שלא יתפסו הקידושין וא"כ כיון דמועיל איסור אחות אשה למנוע הקידושין ממילא פקע זיקה וכמו חייל לרע"ק דלאו בני חליצה ניבום נינהו ה"נ נהי דאין בזה חומר ערוה שאינו חייב על איסור השני מ"מ הא אין ק"ת ולא בני חליצה ניבום נינהו, ומאי מקשה ותתיבם יבומי הא כיון דאין ק"ת פקעה זיקה, ואי"ל דעל איסור השני אמרינן עשה דוחה ל"ת דהא אין בו כרת ולהכי תפסי קידושין ולא פקע זיקה דהא לרע"ק בחייל לאו בני חליצה ניבום נינהו ולא אמרינן עשה דוחה לא תעשה כקושיית התוס' ביבמות ט' וכמו שתי' הרמב"ן דגם הזיקה פקע כיון דאין קידושין תופסין. וצ"ל דמאי דמועיל האיסור השני למנוע הקידושין הוא לפי המסקנא דאיסור אחות אשה מתלא תליא ואע"פ דאין אחע"א לחיוב מ"מ האיסור איתא במציאות וכמו דמשני הש"ס לקוברו בין רשעים גמורים אבל לפי"מ דמקשה הש"ס ותתיבם יבומי וס"ל דהאיסור אינו במציאות כלל א"כ אינו מועיל גם למנוע תפיסת הקידושין כיון דהאיסור השני אינו במציאות כלל, ולפי"מ דמשני הש"ס דאיסור אחות אשה מיתלא תליא וקאי ואיכא במציאות ממילא גם איסור אחות אשה מונע תפיסת הקידושין ובגלל איסור אחות אשה א"צ חליצה ומיושב קושיית התוס' שם שהקשו וא"ה לר"ש משכח"ל אשת אח מן האב דפוטרת צרתה וליחשבה בפ"ק בהרי"ט נשים כו, ולפי"מ שכתבתי באמת מצד איסור אחות אשה היא שפוטרת צרתה כיון דאין בה תפיסת קידושין ע"י איסור אחות אשה דאיתא במציאות, ודברי רש"י שפי' הואיל ואיסור אחות אשה מוכן ועומד לחול עלי' פטורה מן היבום מדוקדקים בזה דהא דפטורה מן היבום הוא גם באמת לפי שאיסור אחות אשה עומד לחול ואית' בעולם וכיון דנדחה היבום ממילא חייב משום אשת אח דהוא איסור קדום.

ובזה נ"ל לישב מאי דקאמר הש"ס הלכך לא פקע ולכאורה קשה מנלן הא אדרבה נימא דאיסור אשת אח הותרה והלכך חל עלי' איסור אחות אשה וכיון שחייל איסור אחות אשה ממילא חייל עלה איסור אשת אח. והנה לפי שיטת הרשב"א דאיסור אשת אח שהותרה לא יכול לחול